

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
ТА КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

ПАСПОРТ
об'єкта культурної спадщини

Група курганів II (ур. Дейнівка)

(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Археологічний	Комплекс	На державний облік не взято

1. Дата утворення об'єкта:

IV-II тис. до н.е., епоха енеоліту – доби бронзового віку

2. Місцезнаходження об'єкта:

Село Дмитрівка, Дмитрівська сільська рада, Комсомольська міська рада, Полтавська область, за 0,15 км на схід (азимут 92°) від сучасної південної окраїни с. Дмитрівка, за 0,68 км на південь-південний захід (азимут 200°) від перехрестя автотраси Комсомольськ-Дмитрівка та Дмитрівка – Колгоспна Гора – Єристівка, за 2,20 км на південь (азимут 173°) від приміщення виконкому Дмитрівської сільської ради.

Географічні координати об'єктів комплексу:

№ п/п	Координати умовних центрів насипів, градуси, міноти, секунди (datum VGS 84)	
	N	O
1	49° 5'31.20"	33°36'45.06"
2	49° 5'32.17"	33°36'45.63"

Під'їзд з м. Полтави: автотрасою Р-17 Суми – Полтава – Олександрія, у напрямку на м. Кременчук, до с. Дмитрівка, далі — ґрунтовими дорогами та пішим ходом.

3. Охоронний № пам'ятки:

Охоронний номер не присвоєно.

4. Дати і № документів, відповідно до яких об'єкт узятий на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

5. Наявність охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок:

Охоронна дошка не встановлена.

6. Власник:

Земельні ділянки, зайняті насипами могильника, перебувають у державній власності за межами населених пунктів Дмитрівської сільської ради, у складі земель під лісонасадженнями та чагарниками.

7. Користувач:

Дмитрівська сільська рада, 39891, Полтавська область, Комсомольська міська рада, с. Дмитрівка, вул. Шевченка, 12, тел. (+3805348) 4-11-76. Сільський голова: Прядко Антоніна Іванівна.

8. Охоронний договір:

Охоронний договір не укладено.

9. Функціональне використання:

Сучасне	Первісне	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Громадські випаси та лісосмуга.	Насипи над похованнями	Дворище поміщицької садиби XIX ст., пункт триангуляції.

10. Історичні дані про об'єкт:

Група курганів споруджена, як і більшість курганів Лісостепу та Степу України, в якості поховально-культових споруд з ґрунту над стародавніми похованнями за доби енеоліту – бронзового віку.

Більший курган могильника обстежувався Г.М. Некрасовою в 1986 р. (співробітник Інституту археології АН УРСР, розвідки з укладання археологічної частини «Зводу пам'яток історії та культури» по Полтавській області).

Як група з двох насипів 2003 р. обстежувалася О.Б.Супруненьком, І.М. Кулатовою та К.М. Мироненком (Центр охорони та досліджень пам'яток археології УК ПОДА) під час розвідок з підготовки археологічної частини «Зводу пам'яток історії та культури» по Полтавській області (с. Дмитрівка, група курганів II). Пізніше обстежувалася О.Б. Супруненьком (2005 р., під час експертизи земельної ділянки ВАТ «Ворскла Сталь», Державне підприємство «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України), О.Б. Супруненьком і В.В.Шерстюком у 2008 та 2010 рр. в ході підготовки матеріалів до випуску територіальної частини тому «Зводу пам'яток історії та культури» по Полтавській області та з метою підготовки матеріалів до паспортизації археологічного об'єкта (Полтавська археологічна експедиція Державного підприємства «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України).

У науковій звітності курганний могильник носить назву «Група курганів II в ур. Дейнівка» (за назвою кутка колишнього села).

Наприкінці XIX ст. на північний захід від курганів знаходився поміщицький маєток, вірогідно, І.В. Василевського. У 1930-1960-х рр. на вершині більшого кургану розміщувався пункт триангуляції. З будівництвом м. Комсомольська і залізниці до нього від станції «Потоки», автотраси до міста на поч. 1970-х рр., кургани опинилися справа (на захід) від транспортних магістралей. Насипи не розорювалися, залишаючись задернованими. Більший курган групи має сліди давно не відновлюваного тригопункту.

За даними топографічних карт-«триверстовок» 1869 р. та 1918-1922 рр. на місці розташування групи на вказаний період розміщувалися садиби села Дмитрівка.

На дрібномасштабній карті М-36-104-В-а-2, складеній за геодезичною зйомкою 1953 р., курган № 1 групи мав відносну висоту 1,5 м з абсолютним значенням висоти 69,3 м над рівнем Балтійського моря. На сучасній топографічній карті М 1:100 000 см М 36-104 на місці розташування групи показаний лише більший насип, з відносним значенням висоти 2 м. На топографічній основі масштабу 1:50 000 см останніх років також міститься позначка тільки одного кургану.

Археологічні розкопки не проводилися.

11. Відомості про сучасний стан об'єкта:

Розташування об'єкта і його роль в навколишньому середовищі	Кургани займають вершину невеликого підвищення другої надзаплавної тераси лівого берега р. Псел, висотою 5,2-6,0 м над рівнем заплави. Підвищення обігнуте із заходу та північного заходу пересохлою старицею. Більший курган є помітною домінантою навколишнього передстепового ландшафту. Кургани є археологічною пам'яткою, доступною для огляду, свідченням заселеності Нижнього Припсілля у віддалені історичні епохи. Наукове значення цих об'єктів підсилюється їх непорушністю та задернованістю.									
Ландшафт	Ландшафт округи комплексу археологічних об'єктів — рівнинний надзаплавний, вкритий незначними підвищеннями надгирлових намивів Псла. Пагорб зайнятий вздовж країв поодинокими деревами, кущами над берегами стариць, лучно-степовою рослинністю. Територія між автотрасою і вершиною підвищення розорюється. З новітніх втручань антропогенного характеру з північного заходу від курганів, за 20-80 м, помітні заглибини від господарських будівель колишнього поміщицького маєтку. На поверхні насипу № 1 збереглися острівці ковили та інших рідкісних степових рослин.									
Опис об'єкта	Група складається із двох задернованих насипів. Кургани розташовані майже меридіонально зорієнтованим ланцюжком, на відстані в 30 м один від одного. Південніше знаходиться більший із них (№ 1). Він має виразну округлу в плані і сегментоподібну в перетині форму, з пологими схилами. Його висота — 1,5 м, діаметр — 25 м. Насип задернований, край південної поли росте груша-дичка. З північного боку знаходиться менший оплилий насип (№ 2). Він також має круглу в плані форму, задернований і вкритий кущами лісосмуги. Його висота — 0,6 м, діаметр — 14 x 16 м. Вздовж вісі розташування курганів на пагорбі у 1950-ті рр. насаджена лісозахисна смуга з кущів і поодиноких дерев, що вкривають і частину меншого насипу № 2. Східні поли обох курганів підрізані в середині XX ст. внаслідок прокладання існуючої на сьогодні вздовж лісосмуги польової дороги. <i>Таблиця. Розміри насипів курганів.</i> <table><tr><th>№ п/п</th><th>Висота (м)</th><th>Діаметр (м)</th></tr><tr><td>1</td><td>1,50</td><td>25</td></tr><tr><td>2</td><td>0,60</td><td>14 x 16</td></tr></table> Зі знахідок на розораній поверхні біля насипів за обстежень 2003 р. виявлені кілька уламків ліпного посуду ямної та зрубної культур доби бронзового віку.	№ п/п	Висота (м)	Діаметр (м)	1	1,50	25	2	0,60	14 x 16
№ п/п	Висота (м)	Діаметр (м)								
1	1,50	25								
2	0,60	14 x 16								
Перебудови, втрати й історичні нашарування	Кургани, крім суто природних руйнацій від часу спорудження, мають пошкодження східних піл внаслідок прокладання польової дороги (на 1-3 м), а також незначні порушення від діяльності землерийних тварин.									
Наявність творів мистецтва та їх опис	Твори мистецтва відсутні.									
Опис території об'єкта	Група займає підвищення другої тераси лівого берега р. Псел, одну з найвищих ділянок надзаплави в окрузі. Вся територія пагорба з насипами задернована, менший курган частково вкритий кущами. Пагорб має легкий ухил в північний бік.									

Загальна оцінка технічного стану об'єкта, дата, № акта технічного стану	Загальний стан комплексу задовільний. Обидва кургани належать до числа археологічних об'єктів, що не розорювалися Акт обстеження технічного стану від 20 вересня 2012 р. додається.
Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання	На вершині кургану № 1, в масиві насипу, мають зберегся стовпчик від тріангуляційного знаку.
Дата і № довідки про майнову цінність об'єкта, найменування організації, яка провела оцінку, вартість в гривнях	Майнова цінність не визначена.

12. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

1. Курган № 1. 2. Курган № 2.

13. Територія об'єкта:

Площа	Площа, яку займають кургани групи, становить 0,0667 га. Зокрема: курган № 1 — 0,0491 га; курган № 2 — 0,0176 га.
Опис меж території об'єкта	Насипи обмежуються полями в радіусі 7-12,5 м від їх умовних центрів — найвищих точок (сучасних вершин). Сусідні землекористувачі не визначені.

14. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта:

Якості об'єкта, завдяки яким він набуває культурної цінності як пам'ятка	Група має наукове значення як давній курганий некрополь племен доби енеоліту – раннього бронзового віку, не пошкоджений розорюванням. Крім того, насипи, як залишки історичного ландшафту цієї території, є рідкісними за збереженістю зразками типових «середнього» і «малого» розміру курганів Нижньопільського мікрорегіону. Для предмету охорони пам'яток важливим є збереження масивів насипів від розорювання, втрати рослинного покриву, руйнування під час можливого прокладання комунікацій.
---	--

15. Зони охорони пам'ятки:

Організація-розробник науково-проектної документації	Охоронні зони об'єкта не визначені.
Дата розроблення науково-проектної документації	
Дата і номер документа про затвердження науково-проектної документації	
Короткий опис меж зон охорони із зазначенням площі кожної зони	Проект меж охоронної зони не затверджено. Рекомендована охоронна зона охоплює смугу навкруги

	насіпів групи в межах 15 м від їх піл. У її межах не можуть проводитися активні сільськогосподарські роботи.
--	--

16. Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Научный отчет	1986	Лугова Л.М., Мельникова І.С., Некрасова Г.М.	Науковий архів Інституту археології НАН України, м. Київ, фонд експ., 1986/306, № 24801; НА Центру охорони та досліджень пам'яток археології УК Полтав. ОДА, фонд експ., справи 15-15а.
Науковий звіт	2003	Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М.	Науковий архів ІА НАНУ, фонд експ., 2005 р.; НА ЦОДПА, фонд експ., справа 355.
Науковий звіт	2005	Супруненко О.Б.	Науковий архів ІА НАНУ, фонд експ., 2005 р.; НА ЦОДПА, фонд експ., справа 419.
Науковий звіт	2008	Супруненко О.Б., Шерстюк В.В.	Науковий архів ІА НАНУ, фонд експ., 2008 р.; НА ЦОДПА, фонд експ., справа 540.

17. Дослідницькі й реставраційні роботи на об'єкті:

Найменування робіт	Рік проведення	Замовник	Автор, проектна організація	Підрядна організація
Археологічні розвідки	1986	Українське Товариство охорони пам'яток історії та культури, м. Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 19	Г.М. Некрасова	Інститут археології Академії наук УРСР, сучасна адреса: м. Київ, просп. Героїв Сталінграда, 12
Археологічні розвідки	2003	Управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Жовтнева, 45	О.Б. Супруненко, І.М. Кулатова, К.М. Мироненко	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37
Археологічні розвідки	2005	ТОВ «Ворскла Сталь», Полтавська обл., м. Комсомольськ, вул. Гірників, 2	О.Б. Супруненко	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37
Археологічні розвідки	2008	Управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Жовтнева, 45	О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37

Обміри, фотозйомка	2010	Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, м. Полтава, вул. Комсомольська, 37	О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк	Державне підприємство «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України, м. Київ, просп. Героїв Сталінграда, 12
-----------------------	------	---	----------------------------------	--

18. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	Археологічні музейно-наукові фондові матеріали з території комплексу відсутні.
Іконографічні матеріали	Іконографічні матеріали відсутні.
Архівні матеріали	1. Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году. — Полтава, 1987 // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 15-15а. — Арк. 53 (с. Дмитрівка, кургани № 25). 2. Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М. Звіт про археологічні розвідки в окрузі м.Комсомольськ з підготовки археологічної частини „Зводу пам'яток історії та культури” в 2002-2003 рр. — Полтава, 2002-2003 // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 355. — Арк. 6. — Рис. 3:5; 5. 3. Супруненко О.Б. Звіт про археологічні обстеження ділянки першої черги землевідводу під спорудження металургійного заводу ВАТ «Ворскла-Сталь» на землях Дмитрівської сільської ради м. Комсомольська Полтавської області у травні-червні 2005 р. // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр.419. — Арк. 33. — Рис. 48:33. 4. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Звіт про археологічні обстеження на території Комсомольської міської ради Полтавської області в 2008 р. (з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури») // НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 540. — Арк. 55. — Рис. 4: 30; 29: 69.
Бібліографічні та картографічні матеріали	5. Карта: в 1 дюйме 3 версты. Ряд XXV. Лист 12. Губ. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской / Часть Херсонс. губернии исправл. по рекогносцир. 1869 г. // НА ЦОДПА. — Ф. 7 к/м. — Спр. 15. — Арк. 14. 6. Карта: М-36-104-В-а-2. — М 1:10 000 / Главное управление геодезии и картографии МВД СССР. — Комбинированная съемка 1953 г. — Отпечатано в 1955 г. 7. Карта: Генеральный штаб. — М-36-104. —Комсомольськ. — М 1:100 000. — Сост. местности на 1982 г. — Изд. 1983 г. 8. Атлас Днепродзержинского и Днепровского водохранилищ. М 1:50 000. — Киев: Киев. воен.-топогр. фабрика, 2004. — С. 8, 10. 9. Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М. Археологічні пам'ятки околиць Комсомольська // Археологічний літопис Лівобережної України. — Полтава, 2004. — № 1-2. — С. 12. 10. Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М., Артем'єв А.В., Маєвська С.В. Старожитності околиць Комсомольська. — Київ-Полтава: Археологія, 2005. — Частина І. — С. 12. — Рис. 1: 5. 11. Супруненко О.Б. Кургани поблизу сс. Дуканичі та Солонці на Нижньому Пслі / Старожитності околиць Комсомольська. Час-

	тина IV. — Київ-Полтава: Археологія, 2006. — С. 113. — № 23. — Рис. 114: 33. 12. Кулатова І.М., Супруненко О.Б. Курганна група I [с. Дмитрівка, Дейнівка, ур., кол. хут.] // Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — Київ-Полтава: Полтавський літератор, 2008. — С. 93, 95-96. — № 69.
--	---

19. До паспорта додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець
Картосхема місцезнаходження групи курганів II в ур. Дейнівка (№ 69) та ін. пам'яток археології на території Дмитрівської сільської і Комсомольської міської рад (основа: <i>Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — Київ-Полтава: Полтав. літератор, 2008. — С. 14).</i>	1	2008	Менчинська Т.В., Тимощук А.І.
Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. План-схема розташування курганів (основа: <i>Атлас Днепродзержинского и Днепровского водохранилищ. М 1:50 000. — Киев: Киевская военно-топографическая фабрика, 2004).</i>	1	2010	Шерстюк В.В.
Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. Кургани на космічному фотознімку (програма «Google Earth 5.2.1.1588»).	1	2010	Шерстюк В.В.
Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. План місцезнаходження курганів.	1	2010	Менчинська Т.В., Супруненко О.Б.
Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. Генеральний план із позначенням розроблюваної охоронної зони.	1	2012	Менчинська Т.В., Супруненко О.Б., Шерстюк В.В.
Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II, зі сходу-північного сходу, 2003 р.	1	2003	Супруненко О.Б.
Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. Вигляд насипу № 1, з північного сходу, 2010 р.	1	2010	Супруненко О.Б.

Паспорт склав і доповнив:

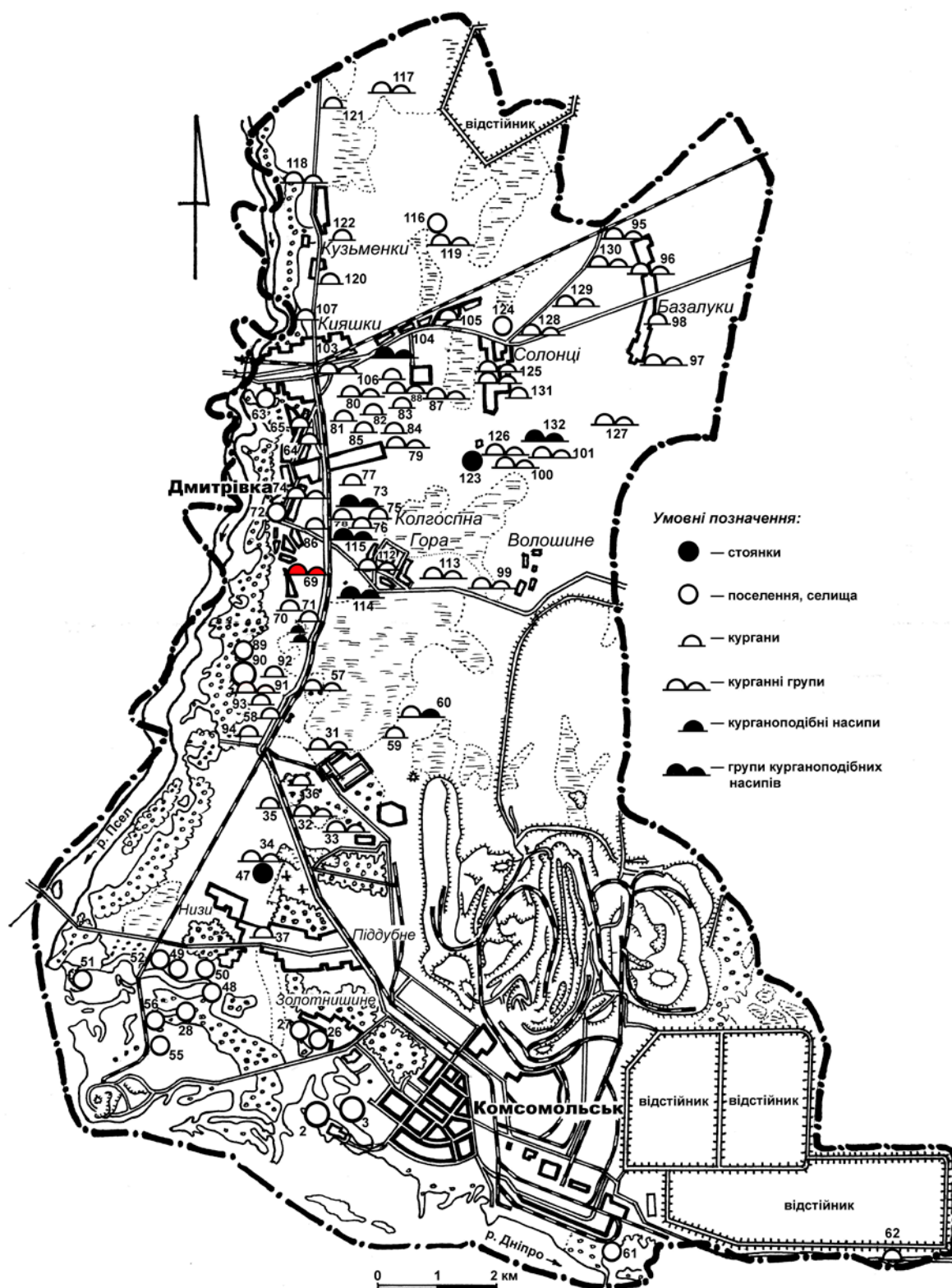
Посада та назва організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Заступник директора ДП НДЦ «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України по Полтавській обл., заслужений працівник культури України	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник	О.Б.Супруненко		15.11.2010, 19.10.2012

Керівник органу охорони культурної спадщини —
Начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації

Г.І. Фасій

(ініціали, прізвище, підпис, печатка)

Ілюстрації

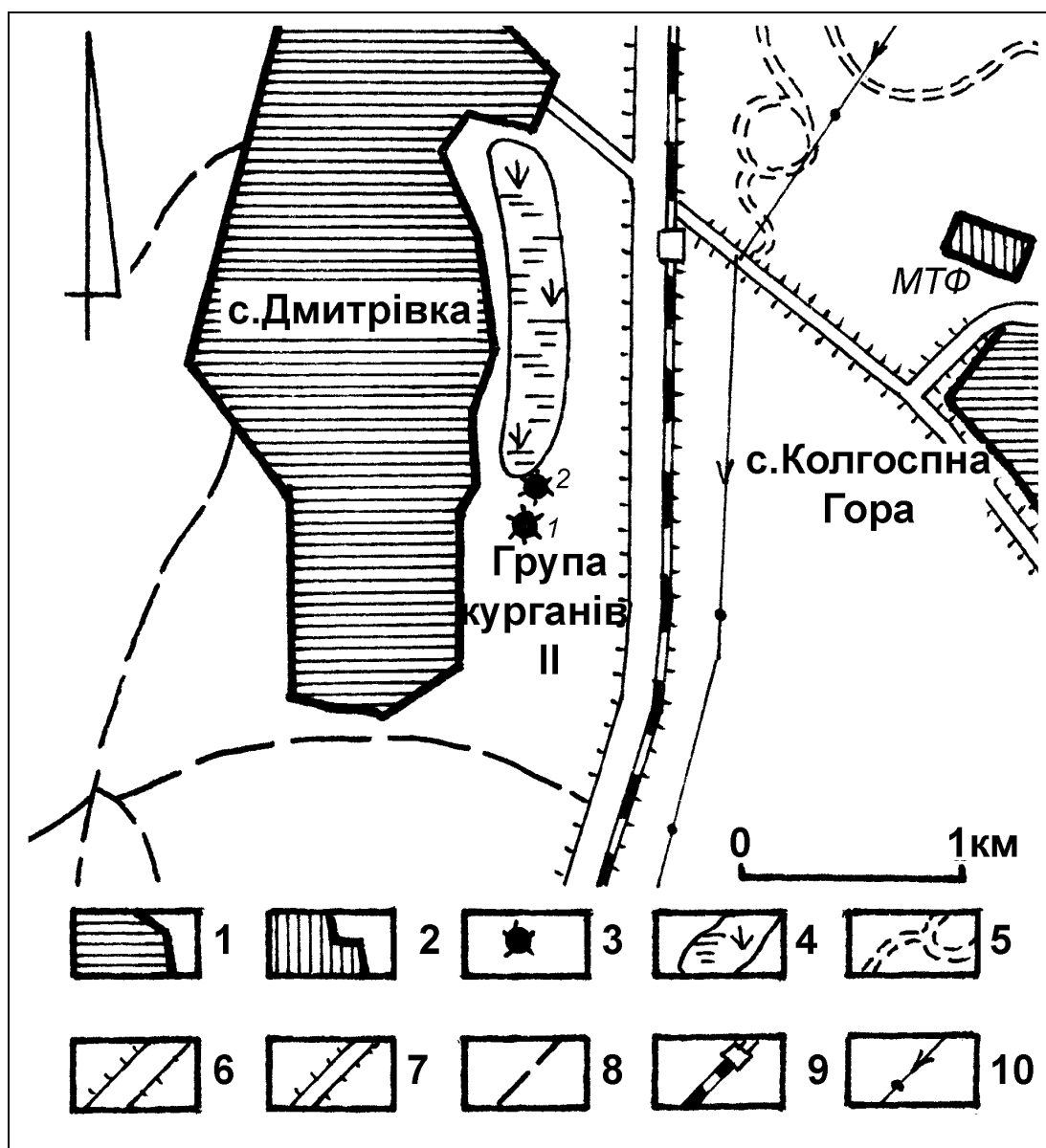
1. Картосхема місцезнаходження групи курганів II в ур. Дейнівка (№ 69) та інших пам'яток археології на території Дмитрівської сільської і Комсомольської міської рад (основа: Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область: Комсомольська міська рада. — Київ-Полтава: Полтав. літератор, 2008. — С. 14).

2. Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. План-схема розташування курганів (основа: Атлас Днепродзержинского и Днепровского водохранилищ. М 1:50 000. — Киев: Киевская военно-топографическая фабрика, 2004).

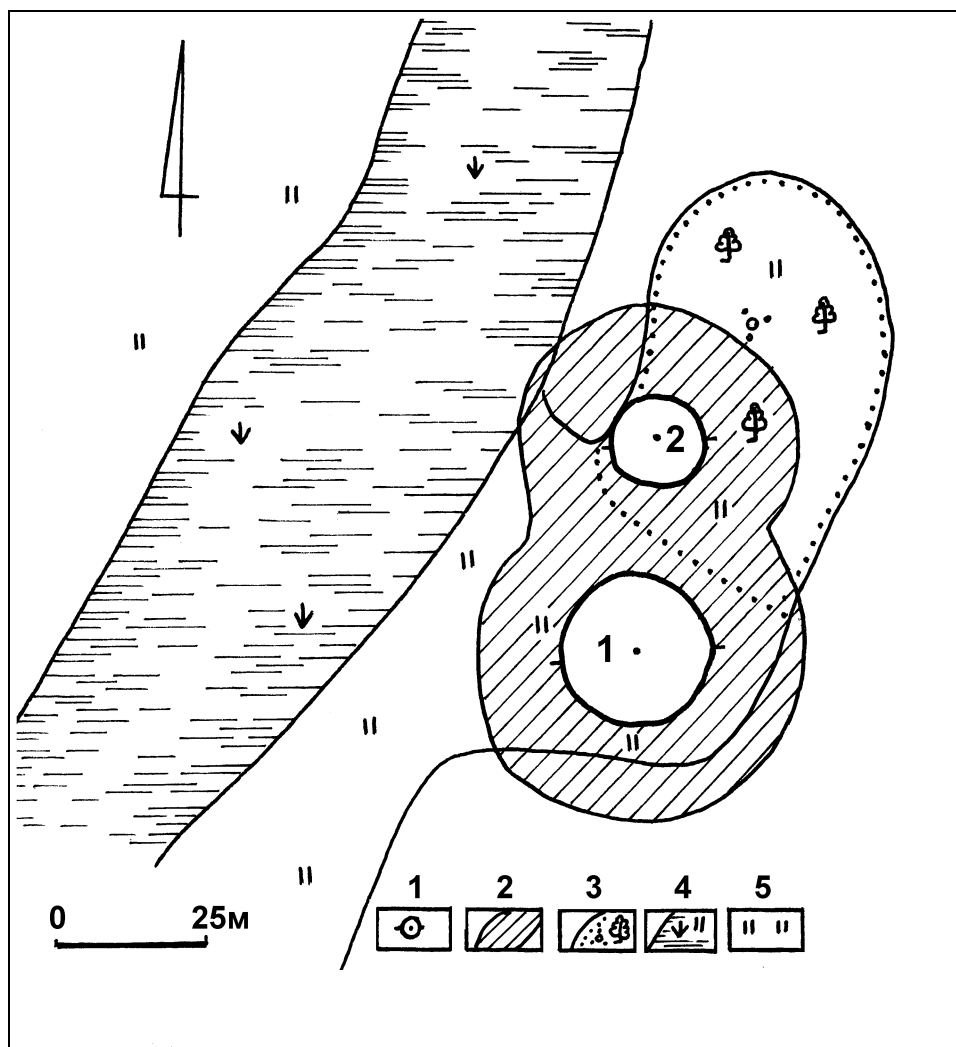
3. Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II.
Кургани на космічному фотознімку
(програма «Google Earth 5.2.1.1588»).

4. Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II.

План місцезнаходження курганів.

Умовні позначення: 1 – населені пункти; 2 – залишки молочно-товарної ферми;
 3 – кургани; 4 – болота; 5 – стариці; 6 – дороги з твердим покриттям, насипи;
 7 – ґрунтові дороги з насипами; 8 – польові дороги; 9 – залізниці й платформи;
 10 – високовольтна лінія електромереж.

5. Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. Генеральний план із позначенням розроблюваної охоронної зони.

Умовні позначення: 1 – насипи курганів та їх умовні центри; 2 – межа охоронної зони; 3 – насадження дерев і чагарників; 4 – болота; 5 – луки.

**6. Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II,
зі сходу-північного сходу, 2003 р.**

**7. Дмитрівка, с., Дейнівка, ур. Група курганів II. Вигляд насипу № 1,
з північного сходу, 2010 р.**